

Päihdelääketieteen yksikön rakentamisen hankesuunnitelma
1314/10.03.02.00.01/2022

Yhtymähallitus 28.02.2022 § 41

Lisätiedot	Talousjohtaja Ismo Rouvinen ismo.rouvinen@siunsote.fi Puh.013 330 4506
Päätösehdotus	Toimitusjohtaja Pirskanen Ilkka: Yhtymähallitus hyväksyy päihdelääketieteen yksikön rakentamisen hankesuunnitelman ja valtuuttaa rakennuttamispalvelut käynnistämään hankkeen. Hankkeen toteuttaminen edellyttää sen hyväksymistä hyvinvointialueen investointiohjelmassa.
Päätös	Hyväksyttiin.
Selostus	<p>Pohjois-Karjalan keskussairaalaan on ollut tarve saada päihdelääketieteeseen erikoistunut yksikkö, joka tuo sairaalaan lisäosaamista riippuvuussairauksien osalta. Siun soten alueella tehdyn tutkimuksen mukaan päihdepalvelujen saaminen pienentää sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaiskustannuksia ja kuolemanriskiä alkoholiongelmallisilla henkilöillä. Päihdepalvelujen piirissä olevien alkoholiongelmiaisten keskimääräiset sotekustannukset ovat olleet viiden vuoden aikana 53 % eli yli 12.000 € matalammat verrattuna päihdepalvelujen ulkopuolelle jääneisiin.</p> <p>Huume diagnoosit ovat kasvaneet Suomessa 30 % neljän vuoden seuranta-aikana 2015 - 2018. Erityisesti niiden aiheuttamat haitat ovat nousseet Itä- ja Pohjois-Suomessa. Alkoholien, huumeiden tai niiden yhteiskäytön aiheuttamien haittojen tai kustannusten osalta Pohjois-Karjalan kunnista neljä on valtakunnan TOP 10-listalla (Ilomantsi, Outokumpu, Heinävesi ja Polvijärvi). Hoitamattomana sosiaali- ja terveydenhuoltoa kuormittavat myös toistuvat päivystyskäynnit, päihteiden käyttöön liittyvät somaattiset sairaudet, ennenaikainen kuolemanriski ja syrjäytyminen.</p> <p>Olemassa olevat päihdelääketieteen toiminnot ovat tällä hetkellä hajallaan perusterveydenhuollon lähipalveluina maakunnan terveysasemilla ja osastohoidon osalta Päihdepalvelukeskuksessa Noljakantie 17B:ssä Joensuussa. Erityistason osastohoidon puuttuessa sitä tarvitsevat potilaat ohjataan KYS:n Päihdepsykiatrian osastolle tai ostopalveluihin maakunnan ulkopuolelle.</p> <p>Joensuun ja lähiseudun alkoholikatkaisut on hoidettu Kontiolahden terveyskeskussairaalaan, jossa niiden hoito uuden soteaseman valmistumisen myötä loppuu. Sairaalapalvelujen yhteyteen tarvitaan erityistason päihdeosasto, jossa on alkoholikatkaisuun soveltuvia</p>

vuodepaikkoja, monipäihdevieroituspaikkoja ja poliklinista toimintaa päihdelääketieteellisten konsultaatioiden toteuttamiseksi.

Yksikössä toimiva henkilökunta, kuten päihdelääkäri, sosiaalityöntekijä ja päihdesairaanhoidajat toimivat tukena myös muiden somaattisten erikoisalojen puolelle konsultaatioapuna. Keskussairaalassa sijaitsevan yksikön puuttuessa hoidon ohjaaminen perusterveydenhuollon yksikköön viivästyttää ja hankaloittaa hoidon jatkumista ja monet tarvittavat päihdekonsultaatiot jäävät tekemättä.

Erytystason yksikön myötä päihdelääkärin on mahdollista päästä paremmin osallistumaan myös raskaana olevien päihdepotilaiden hoitoon. Vastaavasti päihdelääketieteen yksikön potilaat tarvitsevat usein somaattisen ja psykiatrisen hoidon tukipalveluja ja konsultaatioita. Uusi yksikkö tuo laaja-alaista synergiaetua ja jaettua osaamista puolin ja toisin tarjoten potilaille parempaa palvelua.

Valmistelussa olevan päihdelain ja terveydenhuoltolain muuttamisen yhteydessä on esitetty myös terveydenhuoltolain kiireellisen hoidon pykälän täsmentämistä siten, että kiireellinen hoito tulee koskemaan myös päihteidenkäytöstä johtuvaa välitöntä katkaisu- tai vieroitushoidon tarvetta. Perustettava yksikkö tukee tältä osin yhteispäivystyksen toimintaa. Läheinen sijainti päivystyksen kanssa mahdollistaa nopean hoitoon pääsyn ja helpottaa päivystyksen kuormaa.

Päihdelääketieteen yksikköön on mahdollista keskittää Joensuun ja sen lähialueiden opiaattikorvaushoidot viikonloppuisin, mikä vähentää työvoiman tarvetta. Alkoholikatkaisujen osalta työnjakoa terveystieteellisten yksiköiden kanssa tehdään etenkin maakunnan pohjoisella ja eteläisellä alueella.

Terveydenhuoltolain 4 §:n 4. momentin mukaan terveydenhuoltoa varten kunnalla tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymällä on oltava käytettävissään asianmukaiset toimitilat ja toimintavälineet. Yksikköön suunniteltu toiminta on päihdelääketieteellistä hoitoa. Nykyiset Päihdepalvelukeskuksen käytössä olevat vieroitusosaston tilat Nolja-kantilla ovat sokkeloiset, kahdessa tasossa olevat eivätkä täytä vuodeosastohoidon turvallisuus- ja esteettömyyskriteereitä aiheuttaen selkeän turvallisuusriskin. Yksikön sijainti erillään päivystyksestä on turvallisuuden kannalta ongelmallinen. Potilaan voinnin vaikeutuessa siirto toiseen yksikköön vaatii ambulanssia tai tarvittaessa virka-apua. Uutta yksikköä ovat Tikkamäellä tukemassa myös sairaalan muut tukipalvelut, kuten esimerkiksi sairaalan vahtimestarit, laitoshuollon palvelut ja ravintopalvelut. Vahtimestaripalveluiden hyödyntäminen vähentää ostopalveluina toteutettavaa vartijapalvelua.

Jotta tulevan päihdelääketieteen osaston suunnitellut toiminnot saadaan nykymuotoisenaan turvattu, henkilöstömitoitusta tulee nostaa vastaamaan vaativaa akuuttihoitoa mitoituskertoimella 0.17 eli 13,9 henkilötyövuoteen (jatkossa htv) (3 + 2 + 2). Mikäli yksikköön halutaan vielä laajempaa päivystyksellistä toimintaa, mitoitusta tulee nostaa vastaamaan erikoisakuuttihoitoa mitoituskertoimella 0.2 eli 15,7 htv:een (3

+3 + 2). Lisäksi osastolla työskentelee lääkäri 50 % työajalla. Kokonaisuutena päihdelääketieteen yksikön henkilökuntamäärä lisääntyy neljällä henkilötyövuodella tehtävää aiemmin hoitaneiden henkilöiden jäädessä ikäihmisten toimialueelle. Mikäli päihdelääketieteen yksikköä ei toteuteta, jäävät alkoholikatkaisuhoidot hoidettaviksi hajautetusti Joensuun alueen terveyskeskussairaaloiden toimipisteisiin.

Päihdelääketieteen yksikkö on mahdollista sijoittaa keskussairaalan G-siiven P-kerrokseen mikrobiologian muuttaessa syksyllä 2022 valmistuviin Yhteislaboratorion tiloihin.

G-siiven P-kerrokseen on katutasoyhteys omalla sisäänkäynnillä ja sisäpihalla. Yhteydet muuhun sairaalaan, kuten kuvantamisen palveluihin, löytyvät aivan G-siiven vierestä. Päivystykseen ja päivystysvuodeosastoon on yhteydet kerrosta ylempää ja reitit näihin ovat sujuvat.

Muutostyöalueella tilajärjestelyt menevät uusiksi. Talotekniikkaan tehdään muutostöiden edellyttämät muutokset.

Mikäli hanketta ei toteuteta, joudutaan nykyiset tilat Noljakantie 17b:ssä peruskorjaamaan täydessä laajuudessaan, mikä edellyttää väistötilojen hankintaa korjaustöiden ajaksi.

Hankkeen kustannusarvio on 2.350.000 €, alv 0 %. Laskennassa käytetty Haahtelan hintaindeksi on 96.0 (11/2021). Hankkeen laajuus on 848 brm².

Päihdelääketieteen yksikön rakentaminen on tarkoitus aloittaa vuoden 2023 alussa. Hankkeen on määrä valmistua syyskuun loppuun 2023 mennessä. Hankkeen vuoden 2022 talousarviossa ilmoitettu kokonaiskustannusarvio on 2,0 miljoonaa euroa ja vuodelle 2022 on varattu 200.000 euron määräraha. Kokonaiskustannusarvion nousu tullaan kattamaan investointisuunnitelman sisällä. Hankkeen rakennusaikainen toteuttaminen tulee kohdistumaan hyvinvointialueen aikaan, ja se joudutaan tarkastelemaan hyvinvointialueen investointivaran näkökulmasta.